

gepolitiske beslutninger - f.eks. om renteændringer - træffes. Nationalbanken får dermed del i ansvaret for - og indflydelse på - den fælles pengepolitik.«

Justitsministeriet kan henholde sig til det anførte. Som det fremgår af sammenfatningen i notatets pkt. 6, er det også i øvrigt Justitsministeriets opfattelse, at en dansk tiltrædelse af den fælles valuta kan ske uden en grundlovsændring.

3. Med hensyn til det generelle spørgsmål om, hvorvidt det er en betingelse for anvendelse af grundlovens § 20, at de mellemfolkelige organer, der overlades beføjelser til, har samme organisatoriske og funktionelle struktur som de danske statsorganer, der hidtil har udøvet de pågældende beføjelser (strukturel kongruens), henvises fra den forfatningsretlige litteratur til Max Sørensen, Statsforfatningsret (2. udg. ved Peter Germer, 1973), side 312, og Henrik Zahle, Dansk Forfatningsret 2 (1996), side 324. Som det fremgår heraf, kan der ikke i almindelighed opstilles en sådan betingelse.

Spm. nr. S 3437

Til justitsministeren (28/7 2000) af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Tillader grundloven, at lovgivningsmagten fratager regeringen et prærogativ?«

Begrundelse

Hvis Folketinget vedtager L 288 om Danmarks tilslutning til euroen, og denne lov efterfølgende godkendes ved folkeafstemningen d. 28. september, så har lovgivningsmagten fjernet et såkaldt kongeligt prærogativ - eller ihvertfald det meste af det - og givet det bort til EU.

Grundlovens § 26 omhandler et sådant prærogativ, nemlig regeringens ret til at lade slå mønt. Dette skal ganske vist ske »i henhold til loven«, men dette har været fortolket sådan, at det f.eks. er regeringens prærogativ at fastlægge den danske valutakurspolitik.

Det er på forhånd klart, at regeringen ikke selv kan overdrage et prærogativ til en anden myndighed. Heller ikke til lovgivningsmagten. Lovgivningsmagten kan heller ikke selv beslutte at overtage en sådan beføjelse. Man kan her-

overfor sige, at prærogativerne er et levn fra enevælden, og at de burde afskaffes. Men de er altså en del af grundlovens magtdeling, og en ændring af denne balance kræver grundlovsændring.

Derfor må det undersøges, om lovgivningsmagten på trods heraf ved hjælp af grundlovens § 20 kan overdrage et regeringsprærogativ til EU.

Svar (8/8 2000)

Justitsministeren (Frank Jensen):

1. Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at en dansk tiltrædelse af ØMUens 3. fase med den fælles valuta efter spørgerens opfattelse vil indebære, at regeringens prærogativ efter grundlovens § 26 - hvorefter kongen har ret til at lade slå mønt i henhold til loven - overlades til EU.

Spørgeren anfører til støtte herfor, at bestemmelsen »har været fortolket sådan, at det f.eks. er regeringens prærogativ at fastlægge den danske valutakurspolitik.«

2. Spørgsmålet om, hvorvidt en dansk tiltrædelse af den fælles valuta vil indebære overladelse af det nævnte prærogativ, er nærmere behandlet i Justitsministeriets notat af 25. april 2000 om visse forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med en dansk tiltrædelse af Den Økonomiske og Monetære Unions 3. fase med den fælles valuta.

I notatet anføres bl.a. følgende (pkt. 4.2):

»Et særligt spørgsmål - der har givet anledning til en vis debat - er, om bestemmelsen i artikel 106, stk. 1, 2. pkt., hvorefter Den Europæiske Centralbank kan udstede pengesedler, indebærer overladelse af kongens (regeringens) prærogativ efter grundlovens § 26 til at lade slå mønt i henhold til loven.

Dette er efter Justitsministeriets opfattelse ikke tilfældet. Det skyldes, at grundlovens § 26 - som også anført under pkt. 2.3.6.4.2 i 1992-notatet - efter bestemmelsens tilblivelseshistorie kun kan antages at omfatte mønter og ikke sedler.

Denne retsopfattelse har i øvrigt klar og entydig støtte i den forfatningsretlige litteratur. Der henvises til C.G. Holck, Den Danske Statsforfatningsret (1869), side 273, Goos og Hansen, Den Danske Statsret (1890), side 265, H. Matzen, Den Danske Statsforfatningsret (3. del, 4. udg., 1909), side 159, Knud Berlin, Den Danske Statsforfatningsret (2. del, 2. gennemsete udg., 1939), side